

Täysistunto

Torstai 3.3.2016 klo 16.00—19.08

2.2. Suullinen kysymys sote-uudistuksen tilanteesta (Anna-Maja Henriksson r)

Suullinen kysymys SKT 21/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Henriksson.

Keskustelu

16.46 **Anna-Maja Henriksson r:** Värderade fru talman, arvoisa puhemies! I offentligheten har vi fått höra att det inom regeringen tycks råda olika åsikter igen om vårdreformen och antalet vårdområden. Nu skulle det vara dags att också här i riksdagen få veta vad det är som gäller.

Julkisuudessa on siis liikkunut huhuja siitä, että hallituksen sisällä taas ollaan eri mieltä sote-uudistuksen toteutuksesta ja hallituspuolueiden riveistä on esitetty arvioita, että hallituksen 18 itsehallintoalueen malli, jossa kolme aluetta joutuisi tekemään sote-yhteistyötä, ei olisi perustuslain mukainen. Ministeri Rehula, kertoisitteko meille kaikille täällä salissa, missä sotien osalta nyt tällä hetkellä oikeasti mennään? Voimmeko vielä odottaa uusia linjanvetoja maakuntien määrästä tai muusta? Ja onko niin, että sote on myös tässä vaiheessa törmäämässä perustuslaillisiin ongelmiin?

16.47 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sosiaali- ja terveydenhuollon muutoksen valmistelu etenee niillä raiteilla, jotka yhtäältä ovat hallitusohjelmassa, toisaalta 7.11. hallituspuolueiden kesken sovittu.

Siellä on kokonaisuus, jonka virkavalmistelu on kiihkeimmillään tällä hetkellä. Toistakymmentä ihmistä täysipäiväisesti ja yli sata henkeä oman työnsä ohella, muitten tehtävien ohella, tekee tätä valmistelua. Muistioita valmistuu, erilaisia vaihtoehtoja etsitään. Me olemme ihan suunnitellussa aikataulussa, ja kun koivussa on lehti — ja toivon mukaan kevät ei ole kyllä kovin aikainen — niin on koko lakipaketti eduskunnankin arvioitavana tilanteessa, jossa se on lausuntokierrokselle lähdössä. Olen erittäin luottavainen sen suhteen, että aikataulu pitää ja matka jatkuu eteenpäin.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

16.48 **Anna-Maja Henriksson r** (vastauspuheenvuoro): Fru talman! Regeringen presenterade alldeles nyligen också sina linjedragningar när det gäller jourverksamheten och cen-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2016 vp

traliseringen av den, och där kommer man med kraftiga åtgärder nog att försämbra möjligheten till dygnetruntjour på många ställen i vårt land.

Sote-uudistus on ilmeisesti ja edelleen vaiheessa, mutta kuitenkin hallitus haluaa tässä vaiheessa uudistaa myös päivystysjärjestelmää. Minkä takia näitä asioita ei viedä eteenpäin käsi kädessä? Minkä takia halutaan keskittää nyt päivystystä, ja koska me saamme sen vastauksen siihen, mitkä ovat nämä 12 sairaalaa tässä maassa, jotka saavat tämän 24/7-täyspäivystyksen? Mitä tapahtuu niille sairaaloille, joille tämä päivystys ei sitten jää, ja mitä tapahtuu varsinkin ihmisille?

16.49 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Ihmiset, arvoisa rouva puhemies, saavat siinä tilanteessa, jossa tarvitsevat kiireellisen avun, parhaan mahdollisen hoidon turvallisesti koko maassa. Toisekseen, viime kädessä eduskunta päättää sen, millainen terveydenhuoltolain muutos näitten päivystysten osalta tehdään. Valmistelussa on aivan normaalin säädösvalmistelun aikataululla ja tavalla, miten budjettilakia valmistellaan, terveydenhuoltolain muutos, kolmen asetuksen muutos, joka on tulossa lausuntokierrokselle ja lähdössä lausuntokierrokselle niin alueille, kuntiin, sairaanhoitopiireihin kuin maakuntiinkin, niin että budjettilain aikataulussa on mahdollisuus nämä terveydenhuoltolain ratkaisut tehdä. Viimeinen sanahan on sitten eduskunnan sanottavana siitä, miten tämä päivystyksen kokonaisuus muotoutuu.

16.50 Vesa-Matti Saarakkala ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä tietohan mahdollisesta perustuslakiongelmasta koskien sote-alueitten määrää ja jaottelua on ollut meillä ainakin parlamentaarisessa seurantaryhmässä jo joulukuusta lähtien, mutta sitä ei ole sen kummemmin tuotu julki, koska tilanne on se, että on annettu ymmärtää, että tämä ongelma on myös ratkaistavissa. Kun ei mitään muuta tietoa ole tähän asti tullut, niin ainakin itse lähdän siitä, että tämä ongelma on ratkaistavissa. Totta kai on niin, että tähän haluttaisiin aika pian selvyys, ja siihen ehkä kaipaisin ministeriltä nyt jotakin valotusta.

Sitten toinen ongelma, joka on noussut esiin, ovat nämä maakuntavaalit, jotka ovat ihan olennainen osa tätä järjestelmää. Viime vaalikaudella perustuslakivaliokunta linjasi, että kaikkein ongelmattomin tapa toteuttaa sote-uudistus on nimenomaan suorilla vaaleilla valittavat maakuntavaltuustot. Onhan nyt niin, että edelleenkin lähdetään siitä, että tämä uudistus toteutetaan vaalien kautta, niin että ensimmäiset maakuntavaltuustot valitaan vaaleilla eikä kunnanvaltuustojen toimesta? (Eduskunnasta: Hyvä kysymys!)

16.51 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on ollut useampia vaihtoehtoja esillä, emmekä me ole hallituksessa vielä lopullisesti linjanneet, mutta paljon tulee juuri teidän esittämänne kaltaista palautetta siitä, että heti ensimmäiset maakuntavaltuustot olisi hyvä valita suorilla vaaleilla. Sitten totean sen, että se on totta kai lähtökohta, että jos itsehallintoalueita tehdään, niin siihen kuuluu suora kansanvaali. Nyt kun tässä on ongelmia osittain sen takia, että meillä on tulevat kuntavaalit huhtikuussa 2017, joka olisi paras ajankohta muillekin vaaleille, niin se ei ole mahdollista, koska tämä muu lainsäädäntö ei siihen ehdi. Sen takia tässä on käyty eri vaihtoehtoista keskustelua, mutta totean sen, että tänä päivänä juuri reformiministerit ovat yhdessä linjanneet sen, että tulevat kuntavaalit pidetään huhtikuussa 2017, eli niitä ei olla siirtämässä siitä yhtään minnekään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2016 vp

16.52 **Tuula Haatainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä tätä hämmennystä on lisännyt se, että julkisuuteen on tullut monenlaisia eri aluelukumääriä, ihan hallituksen sisältäkin. On puhuttu viidestä alueesta, 12 päivystyssairaala-alueesta, sitten ovat nämä 15 ja 18, jotka olivat marraskuun linjauksessa hallituksella. Olisi varmasti hyvä eduskunnankin saada tietää valaistusta siihen, miltä pohjalta tätä ollaan valmistelemassa, koska valiokunnan puheenjohtajana olen huolissani siitä, pitääkö tämä aikataulu, että me saamme sitten lakiesityksen, joka on toteutettavissa ja vietävissä lävitse. Ja kun alueilla kanssa kovasti kysytään sitä, millä tavalla tullaan eteenpäin menemään, niin, arvoisa peruspalveluministeri, voisitteko valaista sitä, miltä pohjalta tätä valmistelua ministeriössä nyt tehdään?

16.53 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ilma on sakeanaan huhuja. Tässä tehtävässä on koko ajan takamatkalla näitten huhujen alaspuhumisen osalta. Meidän valmistelumme — alivaltiosihteeri Tuomas Pöystin johdolla virkavalmistelu ja meidän poliitikkojen vastuulla oleva valmistelu — etenee täsmälleen sillä aikataululla kuin on hallituksen piirissä ja laajemminkin linjattu viime kesän jälkeen. Tämä on, arvoisa puhemies, siitä mielenkiintoinen asia tässäkin istuntosalissa, että vuoroon oppositiostakin vaaditaan, että valmistelu pitäisi aloittaa alusta, ja toisaalta halutaan kiirehtiä, tietää juuri tässä ja nyt eksaktisti. Me yritämme tehdä niin huolellisen valmistelun, että siinä vaiheessa, kun lakipaketti on eduskunnassa ja perustuslakivaliokunnan arvioitavana, se kokonaisuus on sitten hyväksyttävissä koko pakettina, niin aluemäärän kuin muittenkin keskeisten ratkaisujen osalta.

16.54 **Sari Sarkomaa kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvin tärkeää, että sote-lainsäädäntö, -järjestämislaki, valmistellaan huolella ja saadaan eduskuntaan sellainen kokonaisuus, joka huolellisen käsittelyn jälkeen voidaan hyväksyä. Kun nyt julkisuudessa on käyty keskustelua tästä mallista, jonka hallitus on päättänyt, 18 ja 15, ja me, ketkä olemme tätä pitkään katsoneet, olemme pohtineet tätä perustuslaillistakin näkökulmaa, olisi tärkeää, että mahdollisimman pian vastaava ministeri ja hallitus toisivat julkiseen keskusteluun, miten tämä konkreettisesti viedään eteenpäin, ihan ne laskelmat, millä tavalla tällä mallilla saadaan hallituksen asettamat tavoitteet sote-uudistukselle saavutettua ja myöskin perustuslaillinen arvio. On tärkeää, että tämä mahdollisimman pian saadaan avoimeen julkiseen keskusteluun.

Mutta kysyn, kun tuo laki on lähdössä lausunnolle ihan kevään korvilla: niin kuin ministeri sanoi, onhan varmasti niin, että sen mukana saadaan myöskin rahoitusratkaisuja, koska on äärimmäisen tärkeää, että tuo kokonaisuus on arvioitavissa, kun kunnat ja muut siitä (Puhemies koputtaa) lausuntonsa antavat?

Ja lopuksi sanon: jos tuossa mallissa on jotakin korjattavaa, toivon, että se korjataan mahdollisimman pian.

16.55 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä maassa on noin tusinan verran henkilöitä, jotka tulevat tekemään aikanaan siitä hallituksen esityksestä, jonka eduskunta saa, kokonaisarvion. Valmistelun osalta, mitä parempaan lopputulokseen ja kokonaisuuteen päästään siinä tilanteessa, kun tämä koko paketti on — tässä on vielä kuukausien valmistelu lausuntokierroksineen edessä — mitä vähemmän siellä on lähtökohtaisesti sellaisia kysymysmerkkejä, jotka eivät ole

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2016 vp

perustuslain kanssa sopusoinnussa, niin sen parempi lopputulos tulee. Toisekseen, tämän kokonaisuuden yksi ydinhän on, että rahoitusratkaisu syntyy. Vuosi sitten tähän aikaan eduskunnan perustuslakivaliokunta käsitteli silloista hallituksen esitystä, ja silloin yritettiin ja kysyttiin suoraan, että entäs jos jätettäisiin rahoitusratkaisu pois. Vastaus oli: se on niin olennainen osa kokonaisuutta, että se on osa tämän koko lakipaketin aivan ydintä.

16.57 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän tässä ulkopuolelta on tullut vähän hämmentynyt olo, ja tietenkin me kaikki toivomme, että nimenomaan tässä sote-ratkaisussa potilaan ja asiakkaan paras tulisi toteutumaan. Tietenkin edelleenkin hämmentää, että nämä perustuslailliset kysymykset jälleen kerran ovat nousseet esille, ja olisinkin halunnut vähän tarkemmin tietää, mikä siellä nytten on se, mikä on eniten hankauksessa: Onko se tämä alueitten määrä, se, että se on 15 ja 18? Onko vaikea rakentaa sitä rahoitusratkaisua, koska me tiedämme, että tästähän tulee myöskin suuri vero-uudistus ja tähän tulee valtionosuusuudistus kylkeen? Millä tavalla nämä kaikki tullaan ratkaisemaan? Lisäksi vielä sitten, jos mietitään tätä ministeri Vehviläisen esille nostamaa mahdollisuutta, että meillä ei olisikaan suora vaali, se tuntuisi todellakin hyvin erikoiselta ratkaisulta ja olisi varmasti vastoin itsehallinnon henkeä.

16.57 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Työtä sen eteen, että asuinpaikasta ja rahapussin paksuudesta riippumatta suomalaisilla olisi jatkossakin ne hyvinvoinnin ja terveyden palvelut, joita olisi tarvittaessa saatavilla, on tehty noin 15 vuotta. Matka on edennyt niin pitkälle, että viime talvena meillä oli eduskunnan käsittelyssä lakikokonaisuus, joka sittemmin kaatui perustuslaissa oleviin ongelmiin. Nyt on siitä valmistelusta saatu paljonkin oppia, me emme ole lähteneet tyhjän päältä.

No, sitten se, miten tästä eteenpäin, miten valmistelu etenee. On olemassa avoimia kysymyksiä, ja tämä on sen kokoluokan ratkaisu, että sote on maalissa ja valmiina sillä hetkellä, kun eduskunnan puhemies toisessa käsittelyssä lyö nuijan pöytään. Siihen asti meillä on asioita, jotka ovat avoimia, siihen asti meillä on kysymyksiä, joihin vain pitää etsiä ratkaisut.

Puhemies Maria Lohela: Vielä yksi kysymys.

16.59 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sote- ja maakuntauudistus on mielestäni yksi aivan keskeisimmistä ja tärkeimmistä uudistuksista Suomessa, ja se täytyy saada maaliin, se täytyy saada tehtyä. Tähän tarvitaan poliittista johtajuutta ja sitoutumista. Nämä perusasiat sote-uudistuksesta olisi tullut linjata jo hallitusohjelman yhteydessä, koska nyt näyttää siltä, että suuria erimielisyyksiä näistä ihan perusasioista on hallituksen sisällä. On muistettava, että tärkeintä tässä on turvata ihmisille palveluiden saaminen, lääkäriin pääsy, mutta nyt, kun joudutaan kiistelemään edelleen näistä perusasioista, ihminen ja ihmisen palvelut tuntuvat unohtuvan.

Nyt alueilla odotetaan päätöksiä, että päästään eteenpäin. Nyt pitäisi saada mahdollisimman äkkiä selkeä päätös alueista, selkeä päätös rahoituksesta. Kysyisin ministeriltä, eikö tämä sekava 15/18-aluejako olisi syytä jo haudata ja mennä eteenpäin selkeällä (Puhemies koputtaa) 18 alueen mallilla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 18/2016 vp

17.00 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Perusasiat on linjattu. Sitä linjaustyötä on nyt valmisteltu. Perusasia on, että asuinpaikasta riippumatta, rahapussin paksuudesta riippumatta meillä on Suomessa jatkossakin se palvelulupaus, että sosiaali- ja terveyspalvelut ovat saatavilla. Muun muassa se selkänöjä, joka tällä hetkellä tälle työlle on, on se kokemus ja ne päätökset, ne ratkaisut, ne lausunnot, ne mietinnöt, ne lukuisat työryhmäpaperit, jotka ovat vuosien varrella syntyneet. Vuosi sitten tähän aikaan eduskunnan perustuslakivaliokunta käsitteli silloista hallituksen esitystä.

Toisaalta, arvoisa rouva puhemies, viesti alueille: sitä paremmin lähipalvelut turvataan, sitä paremmin eri alueiden erityispiirteet kyetään huomioimaan, mitä pitemmälle alueet itse vievät valmistelutyötä eteenpäin. Meillä on näyttöjä Suomessa siitä, että kaiken epävarmuuden keskellä on tehty oikeinkin hyviä ratkaisuja.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.